

Prologus

Incepit expositio plogi in abachuc prophetam.
Quartuor prophetae. In isto plogo quedam tanguntur quae referunt ad prophetam. et primo tanguntur duo que referunt ad prophetam. primum est convenientia.

dam aliarum prophetarum cum ista quod notat in principio. secundum est convenientia tunc expositis dura quod notat ibi. De haec postmodum tanguntur ea quae pertinet ad prophetam. et primo tangitur nos convenientia: ibi. Qui vel ex eo. secundo exprimit convenientie causa: ibi. Nullus enim tam audaci voceretur. ubi quasi in culpa de blasphemia cum dicitur. Vide temeraria vox sit. Sed infra versus fine plogi excusat. tertio notatur quod spum prophetico loquitur cum prophetie intelligentia: ibi. Nec non adiudicatur ubi elidit falsam montani doctrinam duplum. primo pro se cum dicit. Inteligit quod videt. secundo apostoli auctoritate: ibi. Unde et apostoli. Quarto ostendit contra quas intendit prophetare: ibi. Illud quod disce te. Quinto quo tempore fuit: ibi. Et ut scias quod eo tempore intel-

ligentia dictorum ex causis est sumenda dicendi. excusat enim Hiero. dum dicendi causas exponit: ibi. Interim enim framur. Ultimo multipliciter ostendit quod nullus debet turbari contra dominum si non statim de tribulatione eruit: ibi. Et quod si egrotus tecum. His visis expositioni sive insistamus et pertransientes plana exponamus obscura. b Zacharias in medio. ix. a. et circa fine. et. c Oratioibus tuis. loquitur ad chromati epum ad cuius instantiam commentatus est liberum istum. et sicut credo commentario posuit plogum istum. Unde glosa in principio libri. Commentari Hiero. osee: obel et amos abdi et ionam pammachio. super nam micbeam sophoni et aggeum paulus et eustochius. super abachuc chromatio tecum. Unde in originali incipit sic plogus. Primum chromati epum doctissime tecum. et infra in eodem plogo dicitur. Illud quoque disce quod semel a me violenter exiges ut quasi quosdam gradus et scalas ad altiora nitenti historiam tibi interptem. d Ad discipulum iusticie. i. ad contentionem vel disputationem de iusticia neglecta. e Quare ostendit. videre. i. quod me tamdiu vivere permisisti ut viderem. e Iniquitate impiorum. f At labore et opiforum. g Non quenit ad finem iudicium. quod finis iudicium est iuste iudicare. b Tides temeraria vox sit. deista temeritate excusat eum Hiero. infra sicut tactum est supra in divisione. vero temeraria est quantum ad superficiem sive. unde subdit. i Et quodammodo. i. superficialiter.

K Blasphemantis. i. vituperatis vel reprehendentis Blasphemare tria signata habent quod hunc versus Blasphemo culpo vel detraho vel reprehendo.

L Adversus figurum Rom. ix. Nunquid dicit signum tuum qui se fecisti sic Hiero. xviii. Si- cut lumen in manu figura. sic vos in manu mea domini misericordia.

Incepit plogus in Abachuc prophetam.

Quartuor prophetarum duodecim prophetarum quae sunt in libro lumine pertinent et quod tres in principio lemma. i. podo titulus hinc natum abachuc et mala chias. Porro Zacharias medium et circa finem duos huius ceteri ponit titulos: et quod unum est: unus ubi domini in trach et damasci regni eius in fine. s. unus ubi domini super iste. Denauo et zonibz tuis iam libe unum editus est. De Zacharia et malachia: sive vita comes fuerit: differet. Nunc abachuc hemis in manibz quod vel ex eo quod amabilis deo est: vocat amplexatio: vel quod in certam et luctaz ut ita dicam amplexum cum deo preredit amplexatis. i. luctantis sorte est nomem. Nullus enim tam audaci voce ausus est teum ad disceptatores iusticie provocare: et dicere ei. Cur in

rebo humanis mundi istius potestata rerum vestrum iniqtas: Vociferabor ad te virum patiens et non salvabz. Quare ostendisti mihi iniqtatem et laborem videtur. La cera ta est lex et non puenit vobis ad finem iudicium quod ipsi puerum instum egrediet iudicium puerum. Tides temeraria vox sit et quodammodo blasphemari creatorum suorum intelligentia revelat. et hoc contra querentes dogma montani hereticorum quod non habere intelligentia eorum que predixerunt sed more insaniens loquitur. Actu. xxv. Insanis paulus multe ad insaniam convertuntur. Primo ergo ostenditur prophetas non habere intelligentia eorum que predixerunt sed more insanientium loquitur. Tunc et adiudicatur: quod assumpcio vel potius quod via iusta est et diximus: propheta visio est: et aduersus montani dogma puerum intelligit quod videt: "nec ut amens loquitur: nec more insanientium feminaz dat sine mente sonum. Unde et apostoli iubet ut si prophetantibus aliis ali fuerit reuelatum: raseant quod prius loquerantur. Et statim non est inquit diffensionis deus pacis. Ex quo intelligit

ad hoc a spiritu sancto reuelante illuminatum. Sed quod homo montanus hereticus duplum errabat. primo dicendo quod prophetas non intelligebant quod dicebant. secundo quod quod amens verba sua proferebat primus errore elidit Hiero. dicens. Et aduersus montani dogma querulum intelligit quod videt. secundum elidit ibi. n Nec ut amens loquitur nec homo insanus. s. febrinarius. i. prophetarum. o Propter sine mente. i. sine intellectu. p Non. verborum quod non valens in loquendo cobibere spiritum suum. Drouer. xxv. g. Sicut verbi patres et absque muroz ambitu. ita vir qui non pot in loquendo cobibere spiritum suum. Et istum duplum errorem elidit per auctoritatem apostoli sumptam de s. Cor. viii. Continua framur. Non loquitur ut amens aut ut femina insanens. q Unde scilicet ut apparent prophetas et doctores non ita loquuntur. r Et id est etiam. s Apostolus iubet. i. Cor. viii. t At si prophetantibus aliis fuerit reuelatum raseant qui prius loquebantur. quod hoc per dicit reuelatum fuerit elidit primum errorum scilicet per prophetas non intelligerent que dicebant. prophetas enim est rerum latitudinem presentium vel futurorum divina inspiratione manifestatio. Secundum autem scilicet quod prophetas loquerentur ut amenes cobibere spiritum non valentes consequenter elidit arguens eis verbis apostoli et dicens. v Ex quo intelligit quod hoc scilicet quod est

in Abachuc

a Verbi ap̄l qui loquebat̄ tacēt et alios loqui p̄mittit.
b Cum quis ex voluntate reticet nō inuitus aut coactus.
c Et alijs locū dat ad loquendū. intelligit
 inq̄ bmoi. **d** Posse et loqui et tacere cū velit. vñ. l.
 Cor. viii. Sp̄us p̄phetarū p̄phetis subiecti sūt. Sola
 Sp̄us sanctus q̄.

Vnus est s̄ plati
 ter dī. p̄pter mul
 tos. p̄phas q̄s re
 plet. vel propter
 plura dona eius
 subditus est p̄
 p̄betis. vt q̄n vo
 lunt loqui pos
 sit et non cogit
 eos sicut p̄pho
 nicus. damare
 aliqua vel subti
 cere. te bñte aut
 sp̄m p̄bitonicus
 dībīc.
d Qui aut in
 extasi. i. inuitus
 loqui suple co
 actus clamare a
 p̄bitonico spiri
 tu ipm agirante
 e. Nec tacere
 nec loqui in sua
 p̄tate habet. S̄z
 contra. i. Regū
 xviii. dicit. Est
 mulier hñs p̄bi
 tonē in endor et
 tñ et loqui et tace
 re poterat cum
 solebat. Respo
 deo q̄n p̄bitoni
 cus sp̄us venit
 adiuratus ut ali
 quid reuelet tñc
 nō auferat p̄tātē
 loquendi vel tacē
 di. sicut pat̄z de muliere p̄dicta. Secus est de obsessis
 ad insaniā deductis de quibus loquit̄ hic. Nō autē di
 versitatis est. qr̄ adiuratibus p̄cit ut sepius inuocet.
 q̄s autē obſidet. q̄si p̄tatem fuḡ eos babens opprimit
 quantū p̄mitit. Extasis sicut ait papias dī excessus
 mentis qui fit ex pauro m̄tis. et accipit hic in malo.
 sicut et in v. libro ecclastice bystorie vbi dī. Quid mō
 tanū quendā noie quinup ad fidē xp̄i venerat. subro
 gato asie p̄consule auiditate nimia primitus accusū
 cōtrarij spiritibus in semetipso locū tecidisse. ac repē
 te in quodā mentis excessu effectū. et velut sp̄u actum
 ploqui cepissenoua quedā et diuersa ab his q̄ ex suc
 cessione in maiorū ecclesie tradita fuerant. In bono autē
 dicit extasis. cum mēs nō a pauore alienat. sed inspira
 ratione reueiatōis assumit. **f** Illud q̄s dīce. Hic
 oñdit cōtra q̄s p̄pheta intendit. Et ad euidentiam
 buiis pris notandū q̄ sicut p̄pheta naum yaticiniuz
 babut cōtra nimiuēt et assyrios qui. x. tribus q̄ vocant
 istl̄ vastauerūt et captiuauerūt et hoc in cōsolatiōe pli
 captiuati. ita abachubet yaticiniuz cōtra nabuc. et
 babylonē a quibus terra iuda vastata est et birlin et tē
 plim est subuersum. et hoc in cōsolatiōe pli yastati
 et captivati. s. duarū tribūt. p̄pheta itaq̄ p̄tra nabu.
 et chaldeos sive babylonios qui duas tribus capti
 uauerūt dicit iḡ. Illud q̄s dīce tē. **g** Ad altiora
 intenti. i. tēdēti et ascendentī ad sensum tropologicū
 b. **h** Bystoria ribi interpter. i. exponā q̄tum ad sensū
 Israēl. **i** Qui vastauerūt. x. tribus. iii. Reg. xvii.
 k. A quibus iudas et birlin tē. iii. Reg. xxiij. et xxv.
j Et t̄ scias tē. Dic oñdit q̄ tpe. p̄pheta fuit. s. tpe ca

ptiuatatis duarū tribūt qd̄ ex bystoria **Dan.** xiij. p̄baē.
 vbi narrat̄ abachuc p̄pheta missus fuisse cum cibo ad da
 nielem in lacū leonū qui erat in babylone. angelo cuius de
 portante. qui utiq̄z daniel de bis qui in nabuc̄. captiuati
 erant fuit. vt p̄z in principio danielis. m. **l** q̄z tē.
 nō legat̄ in bysto
 ria. sc̄z de missione
 abachuc ad danie
 lem. s. de theodoti
 onis editionetrās
 lata est. sicut dicit
 biero. **M** q̄z tē. s. g.
n **o** q̄z tē. s. g.
 recipit tē. qr̄ q̄da z
 recipiunt dictā by
 storiam et quidam
 nō ostēdit q̄ nihil
 omius verum dī
 rit sive recipiat sive
 non recipiat. et
 q̄ vtrūq; p̄ nob̄ ē. **p** Autē ei
 recipit. et iā post factā rē li
 ber abachuc texit. aut si nō
 recipit. q̄i p̄phe scribit q̄vē
 tura cognoscit. **q** Interim hñ
 lñam causa aduersū tē p̄
 pheta cur nabuc̄. templū
 dei vastet et iuda: cur hñlñ
 quondā vrbs dñi destruet:
 q̄re clamet p̄lēt et nō audiat
 vociferet ad dñm op̄pissus
 a chaldeis et nō saluet: q̄re
 etiā ipse p̄pha vel p̄plū ex
 ciuis p̄sona loquit̄: ad hoc
 vixerit: et hucusq; pdictus
 sit: vt iniquitatē hostium et
 suū laborez viderit cum in
 iusticia preualeat aduersū
 se. Et hec dicit p̄ mentis
 angustia: nesciens aurum
 q̄z ut c̄m recipit
 et tūc planū est: qr̄.

r At̄ iam post factā rē. i. post captiuitatē duarū tribūt
 s. **s** Liber abachuc texit. cōtra captiuatēs. s. cōtra baby.
 et nabuc. **t** Aut si non recipit. et tunc scribit p̄pheto
 sp̄u qui ventura cognovit. s. captiuitatē duarū tribuum
 p̄ ba bylonios et ipsos babylonios postea destruēdo **Esa**
 ie. xxxiij. **U** qui p̄daris nonne et ipse p̄daberis. Or autē
 omnia ista p̄uiderit. plane scribit in bystoriis. vbi dicitur
 dorō abachuc fuit de tribu symeon. **D**ic p̄uidit captiui
 tam birlin venturam. et animaduertētibus chaldeis fu
 git in sostrate. nam et erat incola in terra istl̄ descendenti
 bus vō iude reliquis in egyptum q̄i p̄egrinabat̄ in terrā
 suam. et scriptis in principio sp̄is sui cas aduersus tē
 cur impius vastaret plin dei et sanctuarū eius. cur ipse
 clamaret et non exaudiret. sed in consolationē aperit ei
 dñs calamitates circumstatiū nationū futuras p̄ nabu.
 longe maiores. et tandem ipm nabuc. p̄turu et iō a murmu
 re p̄uersus est ad p̄ces. **v** **o** Interim hñ lñam tē. Quia
 supra eodē p̄logo videbat p̄pheta q̄si te blasphemia in
 culpari. vbi dī. **U**ides q̄temeraria vor sit tē. hic subdit
 ipsius excusatio. et tangunt hiceria. **P**rimo c̄m ponunt
 verba. p̄phete quibus dicit turbari aduersus dñm vnde
 culpabilis videbat. sc̄d tangē locationis causa vel rō.
 vnde excusabilis iudicat̄ ibi. **Q** Hoc dicit p̄ mentis vel
 premente angustia tē. **C**tercio dicit q̄ generaliter ex perso
 na humane im patientie loquebatur: ibi. **S**ed et hoc ge
 neraliter accipe tē. **D**icit ergo. **x** **U**nteriz. i. inter alia
 que dicunt̄ in prologo isto. **y** **C**ausat̄ aduer. tēum p̄
 pheta cur nabuc̄. iii. Reg. xxv. **z** **N**esciens aurum.
 ergo nō fuit p̄pheta. **R**espōdeo ipse bene sciebat. sed hoc
 dicit in p̄sona populi. **3** **Q** In igne probari Ecclesia. ii.

Liber

In igne pbat aurum et argentum. boies ho receptibiles in camino humiliacionis Job. xxvii. Quro locus est in q̄ co-
flatur. a Et tres pueros Dan. iii. b Unuestigabili-
lia Ro. xi. c Altitudo tc. d Non ita videt deus. i.
Reg. xv. Non iuxta intuitum hōis ego iudico. hō ei videt
ea q̄ parcat. dñs ac
intueſ cor.

d Et quō si egro-
tans. hic oñdit q̄
ppha nō debebat
turbari aduersus
dñm si non audie-
bat clamores op-
p̄itorū qz nō erant
exaudieci. qd pri-
mo oñdit p̄ silitu-
dinē sumptā a pri-
denti medico. scđo
hoc cōfirmat p̄ au-
ctozatē. ibi. Qd
intelligēs līa satis-
pater.

e Sciens clemē-
tie sue pōdera fm.
q̄ ordinat in finē.
f Arḡ mēsuras.
fm qmō debito or-
dinat.

g H̄cōd id q̄ mi-
sericordia psecut⁹
est. j. Chimo. j. f.
H̄o misericordiaz
consecutus sumvit
in me primū oñde
ret xps iesus oēm
patientiā ad infor-
mationē corū qui
credituri sunt illi in
vitam eternā.

b H̄ed nō defici-
mus. n. Cor. iii. f.
i Et bñdicit deū
oi tpe. n. Cor. j. a.
Hñdicat deus tc.
ps. Hñdicat dñm
in omni tpe. Chob.
iii. Omni tpebñ/
dic deym.

k Qui pseuera-
uerit Dath. x. d.
l Et gloriatur in
labore et dolore. n.
Cor. xii. Libenter
gloriaroz in infirmitatibus meis.

m Et cum biere.
dicit H̄iere. xx. vbi nos habemus. Nam olim loquor vo-
ciferās. iniquitatē et vastitate clamito dicit glosa H̄iero.
que sic incipit. lxx. q̄ramaro verbo mō ridebo p̄uariatio-
nem et miseriā inuocabo. n Et quō alius. f. pusillani-
mis et carnalis. o Inuocat deum. vt a pñtib⁹ tribu-
lationib⁹ cum eruat et imminentes repellet. p Sic
sanctus vir et bellator invictus. sicut bieremius et paulus
qui dicebat ad Rom. viii. g. Quis nos separabit a chari-
tate xpi. tribulatio an angustia tc. q Ad exercenduz
se. q̄tum ad sustinentiā. r Et pbadum. q̄tum ad cō-
stantiam. s Tribulationē et miseriā inuenire deside-
rat Job. vi. Hec sic inibi consolatio vt affligens me to-
lore nō parcat. ps. Ego in flagella paratus sum tc.

¶ Explicit qualiscunq̄ expositio istius plogi.

Postilla Nicolai de Lyra sup. p̄phetam Abachuc
incipit.

O Nus quod vidit abachuc. H̄ic incipit ipse
us abachuc p̄pheta. et diuidit in duas p-
tes. s. in p̄mum et tractatum. qui incipit

ibi. Uſq̄. H̄i p-
erimo primo tan-
git brachiter ma-
teria buis pro-
p̄hete cum di.
a Omnis. i. p-
p̄pheta te mai-
pene vēturo su-
per regnū baby-
lonie. Sicut em-
naum p̄pheta-
uit contra assyri-
os qui captiu-
erunt regnū. x.
tribu. u. Reg-
uz. xv. sic iste
p̄pheta uaut cō-
tra babylonids
q̄ captiuauit cō-
regnū dñas. iii.
Reg. vii. Et hoc
erat ad cōsolati-
onē earū. q̄ te-
structo p̄ cyrum
et dariū babyloni-
oꝝ regno due
tribus fuerūt de-
captiuitate libe-
rate. j. Esdræ. j.
scđo notificatur
auctor ex. noī.
cū di. Abachuc.
Et ex officio. cū
dicit.

Abachuc lucrator for-
ris et rigid⁹ stat sup cu-
stodiā suā: et figit gradū sup
munitōz: vt xpm i cruce cō-
tēplef: et dicat. Opuit celos
gl̄ia ei⁹ laudis ei⁹ plena est
terra. Splēdor ei⁹ vt lux erit
cornua in manib⁹ eius: ibi
abscōdita est fortitudo ei⁹.
¶ Explicit argumentū. Incep-
pit Abachuc p̄pha. ¶ Ca. j.

O Nus qd vi-
dit abachuc p̄-
pheta. Uſq̄
q̄ dñe clama-
bo: et n̄ exaudi-
es. Vociferabor ad revi-
patiēs et n̄ saluab. Quare

b Quod vidit. s. p̄pheta. Ut tpe ho bñus p̄pheta
dicit H̄iero. in prologo. et expositores nostri cōiter q̄
abachuc p̄pheta uaut destructionē babylonie post destruc-
tionē templi et altaris bñlm p̄ chaldeos. c Uſq̄
quo. H̄ic incipit tractatus. Et diuidit in duas ptes.
q̄ primo ponit p̄pheta uenientiā. scđo eiusde oīo.
ca. ii. Circa primum p̄pheta admītrans p̄spicatē
nabuc. tpalem. cuz ipse esset idolatral pessimus et eius
p̄pls. circa hoc primo mouet dñi questionē. scđo au-
dit eius rñsionem. ca. se. Prima in duas. q̄ primo po-
nit ipsius nabuc. p̄spēratio. scđo bñus p̄spēratio
abusio: ibi. H̄ec est fortitudo. Prima in duas. q̄ pri-
mo querit p̄pheta te p̄spēratio nabuc. cōtra iudeos.
scđo contra ip̄los alios: ibi. Aspice. Circa primum di-
cit p̄pheta nō solum in psona sua. sed aliorum iustorū
sui ip̄li dicens. c Uſq̄ dñe clamabo in ozone
contra nabuc. templi et ciuitatis destructorē et p̄pli in
captiuitate detentorez. d Vociferabor ad te vim
patiēs. s. angustia te oppressionē p̄pli mei. e Et nō
saluab. q. d. inultū tardas saluare nos. f Quare